

## Rotunda sv. Nikolaja in Device Marije

Rotunda je kot biser položen v dolino Kobiljanskega potoka. Po legendi naj bi sprva pripadala templarjem, a resnica o tem ostaja še naprej zapredena v skrivnosti.

V pisnih virih se kraj Selo (*Lak*) prvič omenja 1340 in 1365 kot *seu valle Lak Sancti Nicolai* (v dolini sv. Nikolaja). Okroglo svetišče je arhitekturno odličen preostanek domnevno obsežnejše srednjeveške monastične postojanke. Izpod beline opleska preseva opečni plašč zunanjščine, ki ga slikovito členijo temeljni zidci iz vulkanske kamenine, ritmično razporejene lizene in pod streho razgibani venčni zidci. V romanskem stavbnem kanonu so scela ubrani apsida, portal, okenske odprtine ter notranjščina. Ta je v pritličnem predelu oblikovana v deset sedežem namenjenih vdolbin, prehod valjastega ostenja v kupolo pa členi opečni venec. Med tipološko primerljivimi romanskimi arhitekturnimi uresničitvami ji gre zaradi slogovne kakovosti vidno mesto v širšem podonavskem prostoru, priča pa tudi, da je utegnila nastati pod visokim patronatom še pred sredino 13. stoletja.

Notranjščina je bila najverjetneje prvič poslikana ok. ali kmalu po letu 1300. Od nje je preostala zgodnjegotska, v apnenem beležu izvedena kompozicija *Pohoda in poklona treh modrih*. V času ok. 1400 se je nekemu učenemu menihu zastavila teološko poglobljena predstava *Kristusovega pasijona*. S simboli evangelistov, *Prestolom milosti* (»*Thronus gratiae*«) in *Vstalom Kristusom* v kupoli, so jo potlej v fresko tehniki – tam ok. 1410 – uresničili po imenih neznani slikarji iz t.i. vojvodske delavnice. Umetnostni značaj pasijonskih slik in poslikave izpričuje zagledanost mojstrov v t. i. drugi praški slog, ki pa je tu ob dunajskem posredništvu že razpoznavno izzvenel v duhu mednarodnega oz. mehkega gotskega sloga.

Nekdanji gotski krilni oltar iz ok. 1490 (danes v madžarski Narodni Galeriji/Magyar Nemzeti

Galéria v Budimpešti) je v apsidi nadomestila baročna podoba *Križanja*.

Rotunda je bila prezidana v letih 1845–46. Današnja, deloma rekonstruirano romansko podobo so ji povrnili po obsežnih konservatorskih in restavratorskih delih leta 1956. Poslikava v kupoli je bila restavrirana 1980.

### The Rotunda of St. Nicholas and the Holy Virgin

The rotunda of St. Nicholas and the Virgin Mary is like a pearl laid in the valley of the stream Kobiljanski potok. According to a legend, it originally belonged to the Knights Templars, but the truth about this remains in the veil of mystery. The earliest mention of the settlement Selo (*Lak*) in old documents, as *seu valle Lak Sancti Nicolai* ('in the valley of St. Nicholas'), dates from the years 1340 and again 1365. The circular church is a piece of excellent architecture, supposedly surviving from a bigger medieval monastic complex. From under the whitewash of the exterior, the brick construction shines through, vividly articulated with the base reinforcement of volcanic rock, rhythmically distributed pilaster strips and dynamic cornice under the roof. Harmonized into a unified Romanesque building canon are the apse, the portal, the window apertures and the interior as a whole. The lower section of the wall contains ten recesses intended as seats, and the transition from the cylindrical wall to the dome is emphasized with a brick cornice. Among the typologically comparable Romanesque architectural solutions, the rotunda at Selo deserves, thanks to the quality of its style, a prominent place within a wider Danubian space, and it seems possible that it was built under a high patronage even before the mid-13th century.

The interior most probably received its earliest wall paintings around the year 1300, or soon afterwards. From this mural the scene of the *Procession and Adoration of the Magi* survives,

executed in lime technique in the early-Gothic style. Around the year 1400, a certain learned monk devised a theologically grounded concept of the *Passion of Christ*, the *Symbols of the Evangelists*, the *Holy Trinity as the 'Thronus gratiae'* and the *Risen Christ* for the decoration of the dome, which was executed as a true fresco around 1410 by the anonymous masters of the so-called Duke's Workshop. The artistic character of the scenes of the *Passion* and the entire mural shows that the painters modelled their work on the so-called 'second Prague style', which, in this instance, has already been modified, via Vienna, by the trends of the International Gothic style.

The original Gothic polyptych from around 1490 (now in the Hungarian National Gallery/Magyar Nemzeti Galéria in Budapest) was replaced in the apse with a Baroque image of the *Crucifixion*.

The rotunda was altered in 1845–46. The present, mainly reconstructed, Romanesque form was restored after extensive conservation and restoration works in the year 1956. The painting in the dome was restored in 1980.

### Szt. Miklós és Szűz Mária rotunda

A rotunda gyöngyszemként a Kebelei patak völgyében található. A legenda szerint kezdetben a templomosok uralták, a valóságot azonban napjainkban is titok fedi.

Selo (*Lak*) első írásos említése 1340-ből, illetve 1365-ből származik, és pedig *seu valle Lak Sancti Nicolai* (a szent Miklós völgyében) jelöléssel. A kör alakú szentély, állítólag egy terjedelmes, középkori kolostor együttes maradványa. A fehér vakolat alól áttűnik a vulkanikus kőzetből készült lábazat, a ritmikusan elosztott lizéna és a tető alatti fogazott ereszkoszorú által tagolt, külső téglaburkolat. Az apszis, a portál, az ablakmélyedések és az egész belső román stílusban készült. A belsőben tíz ülőfülke van, a henger alakú falazatnak a kupolába való átmenetét pedig téglá-

koszorú tagolja. Stílusminősége miatt, a rotunda különleges helyet foglal el szélesebb dunántúli térségben található, tipológiai szempontból összehasonlítható, románkori építészeti alkotások között is, ugyanakkor pedig valószínű, hogy a 13. század első felében, magas rangú védnökség alatt épült.

Az első beltéri falfestmények valószínűleg először 1300 körül készültek. Ebből maradt meg a *Háromkirályok menetelése és imádása*, korai gótikus, mészkompozíció. 1400 körül, valamelyik tanult szerzetes alkotta meg a *Krisztuspassió* jelenetet. Aztán 1400 körül, freskó technikával, az *evangélisták jelképeivel, a Kegyelem trónusával („Thronus gratiae”)* és a *Feltámadt Krisztussal* valószínűleg meg az elképzelést az úgynevezett vajdasági műhely ismeretlen festői. A passióképek és falfestmények művészeti jellege arra enged következtetni, hogy a mesterek az úgynevezett második prágai stílust követték, azonban a bécsi közvetítésű stílus itt már a nemzetközi, illetve puha gótikus stílusban valósul meg.

Az 1490 körül készült, egykori gótikus szárnyas oltár (ma a budapesti Magyar Nemzeti Galériában található) helyébe a *Keresztre feszítés* barokk jelenete került.

A rotundát 1845-46-ban átépítették. Mai, részben rekonstruált románkori alakját az 1956-os, átfogó restaurálás során nyerte vissza. A kupola falfestményét 1980-ban restaurálták.

Avtor / Author: Janez Balažič



**TIC Moravske Toplice** skrbi za razvoj turistične ponudbe v občini Moravske Toplice.

**Posreduje** turistične in druge informacije.

**Opravlja** rezervacije v privatnih sobah, apartmajih, turističnih kmetijah in gostiščih s prenočišči.

**Organizira** izlete po pokrajini ob Muri, ogleda umetnostnih, naravnih in drugih znamenitosti, piknike v naravi, družabna srečanja...

**Izposoja** kolesa

**Prodaja** izdelke domače obrti, domače in tuje časopise, razglednice, turistično literaturo...

**Sodeluje in izvaja** mednarodne projekte.

#### *Delovni čas TIC-a:*

*od ponedeljka do sobote od 8.00 – 20.00 ure  
(v zimskem času do 18.00 ure)*

*ob nedeljah in praznikih od 8.00 –14.00 ure*



slovenija  
magyarország  
hrvatska

Projekt delno financira Evropska Unija v okviru Programa pobude Skupnosti INTERREG IIIA. Sosedskega programa Slovenija-Madžarska-Hrvaška 2004-2006. Organ upravljanja Sosedskega programa Slovenija-Madžarska-Hrvaška-2004-2006 je Služba vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj. Za vsebino dokumenta je odgovoren **TIC Moravske Toplice** in v nobenem pogledu ne izraža stališča Evropske unije. Ta dokument je nastal v sklopu projekta CARPE DIEM, na podlagi *Analize stanja turističnih storitev v občini Moravske Toplice*.



Turistično-informacijski center  
**Moravske Toplice**

## ROTUNDA SV. NIKOLAJA IN DEVICE

### MARIJE



TIC Moravske Toplice  
Kranjčeva 3, 9226 Moravske Toplice, Slovenija  
Tel.: ++386(0)2 538 1520  
Fax: ++386(0)2 538 1522  
E-mail: [tic.moravci@siol.net](mailto:tic.moravci@siol.net)  
[www.moravske-toplice.com](http://www.moravske-toplice.com)